

Миладин Шеварлић

БАЛКАНСКА РАПСОДИЈА

Нема среће, нема рата
Док не крене брат на брата
Српска народна песма

Погледај дјело Божије; јер ко
може исправити што Он искриви?
Проповедник 7/13

Не буди сувише праведан, ни
сувише мудар; зашто би
себе упропастио?
Проповедник 7/16

У Београду, 2009.

Миладин Шеварлић рођен је у Београду 1943. Дипломирао је светску књижевност и драматургију. Радни век провео, углавном, у позориштима, као драматург, уметнички директор и управник. Био је, такође, одговорни уредник у Уметничком програму Телевизије Београд и главни уредник издавачког предузећа “Просвета”.

Објављивао песме, позоришне критике, прозу и есеје. Аутор је опуса од тридесетак драмских дела, која су играна у позориштима у земљи и иностранству, на радију и телевизији, те штампана у периодици, збиркама и посебним издањима.

Добитник је четири награде Удружења драмских писаца Србије – чији председник је био у два мандата — затим, награде на Фестивалу праизведби, награде Јоаким Вујић, Стеријине награде и Златног беоцуга за трајни допринос култури Београда.

Главни је уредник часописа “Драма”.

Миладин ШЕВАРЛИЋ

БАЛКАНСКА РАПСОДИЈА

ЛИЦА:

ЈОХАН ЈОАНОВИЦ (74), председник бечке фирме
Joanowitz trade company limited, историчар,
бивши дипломата и шпијун

ВОЛФ ЈОАНОВИЦ (48), његов син, извршни директор
фирме и још понешто

НИКОДИЈЕ НИК СРДАНОВИЋ РАСТКО (68),
високи саветник за економска питања, удбаш

ВУК ЈОВАНОВИЋ (50), директор издавачког предузећа
Нова мисао

ВЕРА ЈОВАНОВИЋ (42), његова жена, графички дизајнер

МИЛЕНА – МИМА ЈОВАНОВИЋ (20), њихова кћи,
студент књижевности

МИЛОШ – МИША СЕСТРИЋ (27), њен вереник,
књижевник, зидар...

МИЈО ПЕКИЋ МЛАКАЛО, “инвеститор”

Секретарица, специјалци

Дешава се 2009. године у Београду; пролог и епилог у Бечу.

ПРОЛОГ
ШПИЈУН У ПЕНЗИЈИ

Соба Јохана Јоановица, ошменена намешћена, у његовој кући у Бечу. Посељена, салонска гарнитура, орман са одећом, бифе на шочкима, јун боца финог њића.

Јохан Јоановиц, просед, вишак, још увек шармантан, са лицем које, међушим, ипак губи некадашњу изразитост а ипак концентратиран, ипак додевен, ипак велику ипак борбу и довршава облачење. Певуши.

ЈОХАН: Ајде, Јано, кућу да продамо!
Да продамо, Јано, душо, само да играмо...

Улази Волф, ситасић, елегантан, у сивом оделу, с краваћом.

ВОЛФ: *Christ Gott, Papa! Siehe da, Ich bin angekommen.*

ЈОХАН: Јеси ли чуо?! Кућу да продамо – само да играмо! Е, то су ти Срби! Прошао сам, бар, пола ове красне планете, али, то, богами...

ВОЛФ: А, ја знадем још болју!

ЈОХАН: Какву ти знадеш?

ВОЛФ: Нема срече, нема рата
Док не крене брат на брата! Ха, ха, ха!

ЈОХАН: Признајем, то је... Откуд теби то, Волфи? Та је права!

ВОЛФ: Рекао мени Србин из Црна Гора, Млакало.

ЈОХАН: Ко? Ко ти је рекао?

ВОЛФ: Мијо Млакало зове се. Ми радимо заједно, станови...
Papa, ја дошао мало раније. За случај. Авион у десет и тридесет.

ЈОХАН: Како су Кристина и деца?

ВОЛФ: *Alle sind gut und begrüßen dich. Kleine Jochan schickt dir diese Pralinen. Er sagt: mein Grossvater hat sie gerne.*

ЈОХАН: *Danke, danke!* Али, ми треба да говоримо српски, Волфи. *Du musst ein wenig üben!* Да оставимо утисак на наше београдске партнере. Могао би да се мало потрудим! Пореклом си Србин, радиш са Србима... Видиш како ја лепо говорим!

- ВОЛФ: Рапа, сто пута рекао теби – не Србин! *Ich bin ein Österreicher! Schluss!* Ни један паметан Србин не жели Србин бити. Он побегне, и дође у нека нормална земља.
- ЈОХАН: Добро, добро, Волфи!
- ВОЛФ: Ти друго! Ти био шпијун. Кад хочеш шпијунират неког, језик говорити мораш.
- ЈОХАН: Извини! Ја сам у Београду био културни аташе.
- ВОЛФ: Знамо ми, Рапа, што ти био. Облачиш себе, авион нече чекати!
- ЈОХАН: Сипај нам по једно пиће, сад ћу ја.
Волф сипа, Јохан искаји чашу.
- ЈОХАН: Врло добро. Сипај још једну!
- ВОЛФ: *(Сипа)*
Као шпијун у пензија – у реду; али, као председник фирма, много попијеш, *Рапа!*
- ЈОХАН: *(Довршава облачење)*
Видиш, сине – док је твоја мајка била жива, чинило ми се да знам ко сам... Она је од мене очекивала да будем поуздан. И ја сам био поуздан. А, сада... Шта сам ја?
(Сипа још једну чашу)
Дипломирао историју... А, да ли се историја може дипломирати? Ха, ха, ха!
(Пије)
Шпијун, или дипломата – то је питање! Председник фирме *Joanowitz trade company limited*, председник фирме којом управља неко други...
- ВОЛФ: Добро, ако ти мислиш...
- ЈОХАН: Не, не, Волфи, ти фирмом управљаш врло добро, не жалим се... Него се питам, само, ко сам ја... И, најзад, јесам ли ја Србин, или...
- ВОЛФ: Можда ти мало уморан. Ево, попијеш још мало...
- ЈОХАН: Не, не! Доста! Хоћеш да ме... Нисам ја уморан, сине. Одлично се осећам, само се питам... Знаш, живот је једна невероватна, несхватљива играчка... чије непрестано кретање, чији бескрајни низ облика омогућује горииво, које се зове – како?

ВОЛФ: *Langsam, Papa! Nächster mahl du wirst mir dass erklären. Jetzt müssen wir...*

ЈОХАН: Које се зове – парадокс! А то је, уствари, самодовољна игра супротности, сине, која нема никаквог смисла, ни циља изван себе саме. Зато је она у свом преобиљу целовита, и у својој динамици савршена. Јеси ли ме разумео?

ВОЛФ: Да. Ја разумео тебе. Само...

ЈОХАН: Јеси, ђавола! Слушај, јављао ми се Вук Јовановић из Београда. То ћеш, ваљда, разумети.

ВОЛФ: Не. Ко јављао теби?

ЈОХАН: Вук Јовановић, наш рођак из Београда. Чека нас.

ВОЛФ: Не знам никакви рођаци. Ја знам, само, он директор од фирма коју ми купити.

ЈОХАН: Сад ћеш да их упознаш, чим стигнемо у Београд.

ВОЛФ: Уплаши себе, што ми купимо његова фирма.

ЈОХАН: Полако, Волфи, то су, ипак, наши српски рођаци. Ја сам радио с његовим оцем, Илијом... Ти знаш ко је био Јован Вучина!

ВОЛФ: Какви Вучина, сад, *Papa?!* Спакујеш, молим, тај *Haustantel!* У Београд може хладно бити, као и овде, у Беч.

Јохан се не обазире на синовљеву њричу; Волф, сам, довршава њаковање очеве њујне њорбе. Јохан сиња још једно њиће.

ЈОХАН: Све ћу ја то да завршим са Ником. Упознао си Никодија Срдановића Растка, мог друга и сарадника из оних година...

ВОЛФ: Јесам, јесам. Мало упознао њега.

ЈОХАН: Не брини, ја ћу све са њим да завршим. То се зове Служба, мој Волфи. Режији долазе и пролазе, а Служба остаје... Знаш, тих десет година у Београду, то су, можда, најлепше године мога живота. Мали си био, не сећаш се... Моја Хермина била је тада још увек поред нас...

ВОЛФ: Добро, добро, *Papa...*
(*Везује оцу краватиу и облачи му сако*)

ЈОХАН: Живели смо комотно, како се, већ, међу Србима живи... Никада нећу заборавити наш стан на Неимару. Тако се зове тај крај. Твоја мајка је волела цвеће... Тај стан ми је нашао Никодије, он је тад радио за нас. Достављао ми је извесне поверљиве... Разумеш. Стан је припадао једној старој београдској породици, која је радила за полицију и тако преживела тешка времена... Београд је тада имао дивне баште, прекрасан ваздух, опуштене људе...

ВОЛФ: Много опуштени... Ми готови!

ЈОХАН: А што се тиче Јована Вучине...

ВОЛФ: Авион, *Рара!*

ЈОХАН: То је био наш славни предак, барјактар патријарха Арсенија Чарнојевића, из велике сеобе. Постоји чувена слика аустријског сликара српског порекла, Паје Јовановића... Е, на тој слици...

ВОЛФ: Кофер, кофер! Остави чаша, ми кренули!

Волф одвлачи Јохана са сцене.

Мрак.

I

ХТЕЛИ СТЕ КАПИТАЛИЗАМ – ЕТО ВАМ САД!

Луксузни кабинети Никодија Ника Срдановића Расџика.

Никодије Срдановић изгледа као бивши боксер тешке категорије који је изненада постао министар. Делује као човек навикао да зайоведа, мада се труди да буде присиојан, ишћо му, у извесној мери, и полази за руком. Он седи с ногама на ишсаћем сћолу и ишћи велики шомјус. Гледа на сач, као да очекује некога.

Исћред њега сћирљиво сћоји Вук Јовановић, човек који личи на инћелекћуалца, ма ишћа шћо значило.

Ћуше. Никодије одбија димове.

НИК: Видим да ти нешто није јасно, синовче.

(Пауза)

Ћутиш, ћутиш...

(Пауза)

Узми један томпус!

(Показује према великој кућици која лежи на сћолу)

ВУК: Нека, хвала, чика Никодије...

НИК: Проклету навику да држим ноге на столу донео сам, знаш, из Америке... Американци су, синовче, припрост народ. Са стола се једе. Ако се има шта.

(Пауза)

Био сам једном на студијском боравку, тамо. И једном, у пратњи друга Тита. Млад, снажан, перспективан... Могао сам потковицу да исправим, или шију људску да савијем, док не кврцне... Друг Стари је волео снажне људе.

(Пауза)

А, сада... Сада су нам, опет, подметнули трулу демократију. Србија је преживела разне пошасте. Навикли смо. И ову ћемо преживети.

(Гледа на сач)

Твој стари био је, такође, јак човек. Колико то један грађанин може да буде. Кордун... Кордун, синовче, то ти је нешто друго. Али је, зато, своје природне мањкавости надокнаћивао сталним вежбањем...

(Пауза)

Седи, синовче! Сад ће они стићи. Авиони из Беча не касне. Улажу приличан капитал, овде. Сутра отварамо фабрику делова за тракторе, опет треба да држим говор... Ти сматраш да сте ви неки рођаци, је л' тако?

- ВУК: (Остјаје да сџоји)
Отац је тако говорио. Знам да је радио нешто с тим Јоханом...
- НИК: Сви смо ми заједно радили, тада. Шездесете, седамдесете прошлог века, синовче... Много одавно, бокца му његовог!
- ВУК: Ако дозволите, чика Никодије, ја још увек не схватам зашто *Нова мисао* мора да се прода. Ја разумем да је приватизација потребна, ми пролазимо кроз транзицију, ја то разумем... Али, зар држава не може, ипак, да сачува своју највећу и најстарију издавачку кућу која је...
- НИК: Држава? Каква држава?! Нема више! Ви да ладите муда, а држава да вас издржава. Хтели сте демократију, је ли? Капитализам? Јеси ли и ти хтео демократију?
- ВУК: Па...
- НИК: Шта, па? Јеси ли ишао на оне њихове митинге и вриштао? Све знамо. Немој да ме вучеш за језик! Хтели сте капитализам – ето вам сад! Стари систем је пао – нема више.
- ВУК: Нисам ја то овако замишљао...
- НИК: Ко тебе пита, шта си ти замишљао, магарче?!
- ВУК: Мислио сам да би држава, можда, ипак, могла да сачува бар ту једну... *Нова мисао* је увек била културни бастион... светионик...
- НИК: Ајде, не прндећи ту, синовче! Уосталом, баш тако ће је сачувати.
- ВУК: Како?
- НИК: Па, тако што ће да је прода!
- ВУК: Признајем, чика Никодије, да не разумем тај софизам...
- НИК: Ах, интеллигенти... Кад је не би продала, држава би морала ту кућу да финансира, је л' тако? Да плаћа све ваше издавачке промашаје! Уосталом, ко данас чита књиге, магарче? Само зврндови као ти! А овако, кад је прода, ем ће добити паре за њу, ем ће купац морати да је финансира. То је логика вашег времена. Ово није моје време, синовче.

- ВУК: Па, изгледа да није ни моје...
- НИК: Е, касно је, сад!
- ВУК: Ви врло добро знате, чика Никодије, да ће они, чим купе *Нову мисао*, најважније књижаре у центру претворити у парфимерије и бутике.
- НИК: Је л' ти хоћеш да летиш на улицу, или да останеш директор? Ако хоћеш на улицу, можеш одмах. А, уколико желиш да останеш директор, има да будеш мањи од маковог зрна! Јеси ли разумео?
- ВУК: Па, не... ја... Мислио сам, просто, да би држава била обавезна...
- НИК: Доста, бре, коњино! Држава, па држава! Захвали свом покојном оцу, иначе би већ добио ногу у дупе, без обзира на то што си, као, неки далеки рођак Јохана Јоановица, јебем ли га какав! А, и он је... Сви сте ви, интелигенти, исти! Стално прича о неком Јовану Вучини, заставнику неког тамо патријарха, јебем ли га којег... Увек је био мало на своју руку. Док је био овде, у амбасади, сарађивао је с твојим оцем, који је тада био при министарству... Отац ти се, је ли, звао Јовановић, а овај Бечлија Јоановиц, они су се давно и покатоличили... Па је он исфантазирао неку бајку о два брата, о сеобама, о повратку једног брата у Србију и шта ти ја знам... Немој ти да се у то поуздајеш. Једини ослонац у овом брлогу сам ти ја, момче! То нека ти буде јасно. Али, ти се прави као да верујеш у те његове бајке. Он је, као, неки историчар, и много држи до тих својих фантазија... А, главни у послу је његов син, Волф. Мало опаснији тип.
- ВУК: Зове се исто као и ја!
- НИК: Да ли је то доказ да сте рођаци?
- ВУК: Па... Није, али, све је то доста чудно, јер, како баш...?
- НИК: Чудно? Па, наш живот је препун чудеса. Ниси то приметио?
- ВУК: Не знам... Мој је прилично једноставан.
- НИК: Е, сада, ако не будеш паметан, може да постане прилично компликован, разумеш? Паметан, значи – да слушаш. Не, да се правиш паметан. Прво, да се не буниш против парфимерија и других потрошачких

благодети. Друго, прави се да верујеш у његове приче, и обавезно их позови на вечеру, нека се твоја лепа госпођа постара да све буде, разумеш...? Он је трули богаташ, био је шпијун, дипломата, а воли и да попије. И то, разуме се, најбоља пића.

ВУК: А, да ли могу и вас да позовем, чика Никодије?

НИК: Мене? Немој мене да зовеш, молим те!

ВУК: Па, зашто?

НИК: Доста сам се ја са Јоханом навечеравао, да простиш, и на бољим местима и наслушао његових фантазија... Рећи ћу ти нешто. Он је све време замишљао да ја радим за њега и његову Службу, ха, ха, ха... А, уствари, синовче, он је за нас радио. Како? Па, просто, тако! Подаци које је слао у Беч били су лепо прилагођени... Разумео си, ха, ха, ха... Ти си паметан момак, зар не?

ВУК: Па, овај, ваљда... Мислим, не то, него...

НИК: И... Слушај 'вамо! Кад се упознате, питаће те, то је сигурно, да ли знаш ко је био Јован Вучина. А, ти ћеш, као из пушке, рећи да је то био онај... секретар...

ВУК: Рекли сте, заставник, чика Никодије.

НИК: Добро, заставник, јебо га ти! Заставник тамо неког патријарха...

ВУК: Ако је реч о сеоби, вероватно, Арсенија Чарнојевића.

НИК: Добро, добро... Ви, интеллигенти... Тако му реци! Тиме ћеш га, разумеш...

Звони телефон на Никодијевом столу. Он подиже слушалицу.

НИК: Молим? ... Да, да, нека изволе гости! Само напред!

Улази Јохан, добро расположен, за њим Волф.

НИК: О, види, види! Где си друже Јоване-Јохане?
(Грли га и одиже од земље)

ЈОХАН: (Гуши се)
Langsam, du, ein Bär du von Kordun!

НИК: (Свишћа га на земљу)
Добро дошли у земљу Србију!

- ЈОХАН: Хвала, само си ме мало пригњечио...
(*Намениша одело*)
Ово је мој син, Волф, сећаш се. Он је сад извршни директор.
- НИК: Како да не! Већ смо се једном упознали.
- ВОЛФ: *Guten Tag, meine Herren!*
- ЈОХАН: Српски, Волфи! Рекли смо српски! А млади господин је, вероватно...
- НИК: Да, то је ваш рођак, Вук Јовановић, директор *Нове мисли*. Дошао да поздрави будуће власнике.
- ВУК: *Meine tiefe Verehrung, liebe Herren!*
- ЈОХАН: Oh, pass mahl auf! Sehr Dank! Али, овде је наш језик српски.
- НИК: Та ти ваља, Јоване, друже стари!
- ЈОХАН: Добро, млади човече, реците, молим, знате ли ви ко је био Јован Вучина?
- ВУК: Знам, господине.
- ЈОХАН: Знате? Па?
- ВУК: Јован Вучина био је заставник патријарха Арсенија Чарнојевића приликом велике сеобе, хиљаду шесто деведесете.
- ЈОХАН: И родоначелник наше породице. Браво, млади човече! Волим када се традиција поштује у овом шугавом времену. Морамо да се боље упознамо, ви и ја.
- НИК: Седите, господо! Традиција се боље поштује седећи.
- ВОЛФ: У Србија.
- НИК: Надам се да сте угодно путовали.
- ЈОХАН: Стјуардесе шампањ носе, а мени син не да!
- НИК: Има код мене, сад ћемо ми то...
- ВОЛФ: Хвала, ми радити морамо!
- ЈОХАН: Ето...
- Јохан је сео у фошељу, остали сјоје.*
- НИК: Па, седите, млади господине Јоановиц!
- ВОЛФ: Не, не, ја довео отац, он са вама преговарати; ја у фабрика, ви знате, ми отварамо сутра.

- НИК: Ја сам спремио говор. Како оно беше...? О историјском, о традиционалном српско-аустријском пријатељству, јебем ли га?! То пишу ови моји.
- ВОЛФ: *Jetzt muss ich gehen, aufwiedersehen!* Ја телефонирам вама, кад заврши. И, *Papa, keine* шампањ, ја молим тебе!
(*Сасџави њеџе, наклони се, ња изађе*)
- НИК: Хајде и ти, синовче! Зваћемо те, благовремено. И, мисли о ономе што сам ти рекао.
- ВУК: Моје поштовање!
- ЈОХАН: Још ћемо ми да причамо, млади човече.
Вук се наклони и изађе.
- НИК: Шампањац или чај?
- ЈОХАН: Лоша одлука боља је од добре дилеме, каже стара персијска мудрост. Шампањац!
- НИК: (*У телефон*)
Шампањац!
- Ник седа преко њуџа Јохана. Девојка, као да је чекала преод враџица, уноси шампањац у кофи с ледом, на сребрном њослужавнику. Излази.*
- ЈОХАН: И?
- НИК: И?
- ЈОХАН: Судећи по теби, овде се ништа није десило.
- НИК: Како се узме, друже. Можда и није. Живео ти мени!
- ЈОХАН: Југославија се распала, комунизам се истопио, рат, Босна, Хрватска, НАТО, Косово... Власт се окренула, све се истумбало – а он и даље у некој фотели шампањ пије! И служи га лепота девојка.
- НИК: Увек су потребни стари, проверени кадрови... Који знају посао.
- ЈОХАН: Који посао, Ник? Овога пута?
- НИК: Овога пута, Јоцо, бавим се економијом...
- ЈОХАН: Економијом?! Свака част! Увек си знао прави одговор.
- НИК: И помажем теби, друже, да покупујеш пропале српске фирме.
- ЈОХАН: Ми смо дошли да помогнемо.

- НИК: Знам, зато и ми помажемо вама.
- ЈОХАН: Волф је, углавном, преузео послове. Обећао сам му да ћу с тобом да причам о тој *Новој мисли*. Видим да му је стало... Ви се не знате добро. Он, можда, на први поглед, делује мало круто, и шта знам... Уствари, добар је; осетљив на мајку. Ти се сећаш Хермине?
- НИК: Лака јој земља, мој Јоване. Колико нас је пута угостила на Неимару...
- ЈОХАН: Била је Швабица, али је имала душу... Што је било – било је! Ја знам, Ник, да ће твоја реч бити пресудна код те куповине. Толико сам обавештен. Јесам ли и ја био неки обавештајац?
- НИК: Био си културни аташе, колико се ја сећам. Схватићеш, онда, ово што ћу ти рећи. *Нова мисао* је увек била важна за културу Србије. Њена вредност није само у зградама и локалима. *Нова мисао* је прворазредни српски културни *бренд*, и то јој ствара посебну цену.
- ЈОХАН: Помози нам на тендеру, и ми ћемо ти се пријатељски одужити.
- НИК: Не, Јохане! Ма шта ти мислио о нама – нас интересује култура. Земља у кризи, као што је наша, мора да улаже у културу. Криза је свеопшта, ми више не знамо ни ко смо, ни шта смо... И ту се – ти ћеш разумети – ту се јавља култура као тачка ослонца. Онај ко хоће да купи *Нову мисао* мора то да има на уму.
- ЈОХАН: Имаће, имаће! Само помози да се то заврши! Ми, стари, ваљда држимо још увек до неке етике у послу?
- НИК: А, до чега бисмо другог? Ово је, сад, демократска, правна држава, исто као Аустрија; само, ако добијете *Нову мисао* треба да задржите вашег рођака на месту директора. Он је наш човек, није много паметан, син је нашег покојног друга, а и иначе је безопасан.
- ЈОХАН: Добар је. Зна ко је био Јован Вучина!

Куцају се.

Мрак.

II
ШТА ЖЕНА ПРЕЗИРЕ КОД МУШКАРЦА?

Кућа породице Јовановић; ситаро, зраћанско ситанишије, сада не више иако добро одржавано. Велика проситорија, која је, у исто време, ирјезарија и салон.

Вера, веома лепа и аирактивна жена у пуној зрелости, улази, у костиму, на шиклама, збацује све са себе и облачи кућну хаљину.

Улази Мима, појуи мајке у младости, али у фармеркама, иаиикама и мајници.

МИМА: Ђао, мама!
(*Овлаш је пољуби, и хоће да изађе на сујроина враиа*)

ВЕРА: Куда, Милена?

МИМА: Чекам Милоша. Треба да одемо у агенцију, код тог Млакала.

ВЕРА: Код кога да одете?

МИМА: Па, у агенцију, кажем ти! Требало је да стан буде одавно готов. Милош је све уплатио, по уговору... Али, то се нешто много отегло.

ВЕРА: А, вама се жури, голупчићи.

МИМА: Не измотавај се, мама! Ринтао је четири године у Бечу, као зидар, живео као скот, да би зарадио за тај станчић. А он није зидар! Он је писац. Има књиге, награде... Па је, опет, морао да оде...

ВЕРА: Полако, полако... Ја сам вам рекла да овде увек имате собу на располагању.

МИМА: Нећемо твоју собу, хоћемо свој стан!

ВЕРА: Тако? Па, извол'те! Уосталом, кад је већ толике године био у Бечу, не разумем зашто се, уопште, враћао. Да би био српски писац?
(*Смеје се*)
Ја се, богами, не бих враћала.

МИМА: Е, ми хоћемо да живимо овде! Нису сви као ти, мама.

Улази Вук.

ВУК: Гле, ту су девојчице!

МИМА: Ђао, тата!
(*Прииричи и пољуби ја*)

Вук љрилази да љољуби Веру; она му незаинтересовано љодмеће образ.

ВЕРА: Продадосте ли *Нову мисао*, директоре?

ВУК: Изгледа да ће да је купе ти Аустријанци, наши наводни рођаци... Упознао сам их, сад, код Никодија.

ВЕРА: Зашто *наводни*?

ВУК: Па, не знам ни сам... Мада је и тата говорио...

ВЕРА: Искористи то, директоре!

ВУК: Изгледа, ипак постоји могућност да останем директор, ако будем ћутао и слушао.

ВЕРА: А шта би ти то, као, хтео?

МИМА: Дивно! Могоао би, онда, и Милоша да запослиш, као уредника.

ВУК: Шта да уређује, сине? Бутике са женским рубљем и парфемима?

МИМА: Па, неће, ваљда...?

ВУК: Хоће.

На вратиима се љојави Милош.

МИЛОШ: Извините...

ВУК: Уђи, Милоше, уђи!

МИМА: Чекам те!
(*Крене ка њему*)

МИЛОШ: (*Уђе*)
Добар дан. Журимо. Да нам Млакало не побегне.

МИМА: Идемо одмах!
(*Одвлачи Милоша*)

МИЛОШ: (*С вратиа*)
Довиђења!

Излазе.

ВЕРА: Млакало...

Вук седне и гледа у љразно. Пауза.

ВЕРА: Зашто на улицама, у возилима градског саобраћаја, у радњама срећемо само деформисане, избезумљене њушке; изобличене креатуре, са великим гушама и трбусима до земље; сподобе које иду право на тебе као говеда; бића која смрде, вриште и страшно псују...? Из

простог разлога што су сви они који личе на људе већ увелико напустили ову земљу, како најбољи интелектуалци, тако и најздравији и најснажнији радници... Ово што је остало, то је талог који се не да више филтрирати, мој Вуче Јовановићу! Спаваш? Теби се обраћам!

ВУК: *(Одсућно)*

Плаши ме све што је око мене, испод мене и изнад мене. Због тога је мој страх тужан. Не разумем шта је у мени и око мене...

Вера сића себи чашу њића, седне у фојтељу и гледа га са презиром и чуђењем.

ВУК: Наша је душа дубља и шира од нашег знања и разумевања. Љубав и патња су бескрајније од схватања. Када су нас упутили у овај свет, дали су нам сувише мало разума. Због тога и не схватамо шта је у нама и око нас. Не знамо и не схватамо откуд толико зло. Наша туга је огромна као вечност. Без доброте и нежности, живот је пакао и злочин...

ВЕРА: Каква доброта и каква нежност?! Шта причаш? Видиш да су сви основали своје фирме! А, ти? Шта си ти урадио? Развукли су, бре, читаву земљу! Све су разграбили! А, ти?

(Пауза. Сића њиће)

Шта је суштина преласка из псеудокомунизма у псеудодемократију, Јовановићу? Није довољно, директоре, само прећи с главом на раменима. Ако долази капитализам, будимо капиталисти, а не најамници. А ми, више, ни послуге немамо! Хоћеш да ти ја перем клозет, Јовановићу?!

ВУК: Вера, немој тако! Ми смо, ипак...

ВЕРА: Ти си, једном речју, неуспешан човек, а то је оно што жена највише презире код мушкарца. Буди ти импотентан колико хоћеш – али, буди успешан!

ВУК: Како, импотентан? Вера! Годину дана ниси спавала са мном!

ВЕРА: С тобом да спавам? Шта ти пада на памет?!

Вера осћавља недоицијену чашу и демонсирајивно излази из собе. Вук једно време седи и гледа за њом, зајим механички узме њену чашу и сручи у грло осћајтак њића.

Мрак.

III ЗАШТИТА ЈЕ ПОСКУПЕЛА

Канцеларија Мија Пекића Млакала.

Празна соба, са њисаћим сџолом и џири сџолице. На сџолу џе-лефон. На џоду хрџе џаџира.

Мима седи на једној сџолици. Милош нервозно хода џо соби.

МИЛОШ: Једва нас је пустила да уђемо... Нешто ми је сумњиво у овој агенцији.

МИМА: Мишо, овде је све испражњено. Као да се селе...

МИЛОШ: Да се селе?! С нашим парама!

(Пауза)

Четири године живота...

МИМА: Па, даће нам, ваљда, нову адресу.

МИЛОШ: Треба бити опрезан с њима. Сви су рокови прошли...

(Пауза)

МИМА: Још увек не могу да схватим како си, као зидар, уштедео толики новац!

МИЛОШ: Није ти јасно како је српски писац успео да, у Бечу, као зидар, заради за стан од педесет квадрата? Дизао сам тегове.

МИМА: У Бечу?

МИЛОШ: Не, у Бечу; у Београду. Зато сам био физички припремљен. Увек сам био присталица античког идеала: гимнастика, математика, музика, реторика...

МИМА: Знам за твоје идеале, љубави – али, како то да у Бечу зидар може да заради за стан, а овде...

МИЛОШ: Ево!

(Извади мобилни џелефон)

Хоћеш егзактно? Све је записано у мобилном. Па, већ смо то гледали! Ево! Четири године ефективног рада на бечким грађевинама, то чини, укупно, четрдесет осам месеци. Просечно сам, месечно, зарађивао по три хиљаде евра.

- МИМА: Овде не би ни триста!
- МИЛОШ: Па, зато сам, Мимице, и отишао тамо! Дакле, четрдесет осам пута три хиљаде износи укупно сто четрдесет и четири хиљаде евра. За наш стан од педесет квадрата, на Дорћолу, отпада четрдесет пет хиљада, и остаје још деведесет девет хиљада. Деведесет девет хиљада подељено на четрдесет осам месеци, износи, тачно... Сад ћу ти рећи... Износи тачно две хиљаде шездесет два евра и четрдесет центи месечно, за живот, од чега су плаћане и твоје авионске карте до Беча и натраг... Јер, без твоје подршке, ја све то не бих, разуме се...
- МИМА: Добро, добро, Мишо... Сад је свему томе дошао крај.
- МИЛОШ: Видећемо да ли је дошао крај, кад ови побегну!
- МИМА: Зашто да беже, Мишо? Уосталом, имаш уговор, имаш све папире, признанице...
- МИЛОШ: Па, имам, али... Зашто је ова соба празна?
- МИМА: Можда људи траже нови локал. Ко зна? Нећемо одмах да будемо толико сумњичави. Није лепо одмах сумњичити људе. Нису, баш, сви... Зар не?
- МИЛОШ: Па... Ваљда нису...
- МИМА: Лепо ћемо да га опремимо... Узећемо од маме и тате мало оног старинског намештаја, тамо тога има... Нама не треба много. Ја не волим када је стан претрпан. А, ти?
- МИЛОШ: Молим?
- МИМА: Па, кажем... Ти мене уопште не слушаш!
- МИЛОШ: Не љути се, мала! Брине ме све ово.
- МИМА: *(Скочи и загрли га)*
Не брини, душо, биће све у реду, видећеш... Видећеш! Тата ће те запослити у *Новој мисли*, па ћеш моћи на миру да пишеш.

Љубе се. Улази Млакало. Прво их радознало поспрашује, затим се накашље. Они се ширгну.

МЛАКАЛО: Оппростите! Жа' ми је што сам вас прекинуо.

МИЛОШ: Добар дан, господине Млакало.

- МЛАКАЛО: Добра ви срећа! А чему да захвалим што вас видим ође?
- МИЛОШ: Томе што се не држите рокова. Шта је са нашим станом?
- МЛАКАЛО: Зида се стан.
- МИЛОШ: Како се зида, кад су сви рокови прошли?
- МЛАКАЛО: Нијесу прошли.
- МИЛОШ: Како нијесу?
- МЛАКАЛО: Тако лијепо. Погледајте уговор, господине Сестрићу. Имамо резервни рок, тридесети септембар.
- МИЛОШ: Био сам тамо. Машине стоје, а мајстори пију пиво. Ја имам искуства с тим стварима, господине.
- МЛАКАЛО: Касни испорука. То је зато. Овијех дана настављамо. То вам је сигурно. Вићећете. Не бригајте ви ништа. Ми смо фирма озбиљна. Толике смо станове, већ...
- МИМА: А зашто вам је канцеларија испражњена, господине Млакало?
- МЛАКАЛО: Зашто је испражњена? Испражњена је.
- МИМА: Зашто?
- МЛАКАЛО: Како зашто? Чекамо нови намјештај.
- МИМА: Мислили смо да се селите. Да одлазите некуда.
- МЛАКАЛО: А ће ћемо се селит, за Бога и светог Василија? Да ви нешто не сумњате, може бит?
- МИЛОШ: Треба да сазидате три спрата, а ни партер још није готов!
- МЛАКАЛО: Све ће бит готово на вријеме, господине Сестрићу. Ништа ви не бригајте!
- МИЛОШ: Слушајте, Млакало! Немојте да се играте с нама. Ја ћу свакога дана обилазити градилиште.
- МЛАКАЛО: До вољи ви стоји, мада је то чисто губљење вријеме, а ви како 'оћете.
(Звони телефон, он диже слушалицу)
Кажи, Стојанка? ... Ево, ево... Нека уђе господин.
(Милошу и Мими)
Опростите, купац нови пристиже. А ви ништа не бригајте. Довиђења!

МИЛОШ: Ја ћу, ипак, да обилазим градилиште.

Млакало им се љубазно наклони, они полазе и на вратиима се мимоиђу са Волфом који улази. Волф испирају Миму дућим погледом, па присиђују Млакалу.

ВОЛФ: *Guten Tag*, Млакало.

МЛАКАЛО: Добра ви срећа, шефе! Јесте ли лијепо путовали?

ВОЛФ: Лијепо путовали, сад радити поса.

МЛАКАЛО: Оћете ли попит, шефе?
(Вади из сивола боцу вискија и чаше)

ВОЛФ: Не пије кад ради. И не пије из прљава чаша!

МЛАКАЛО: Нијесу, шефе! Јутрос их је Стојанка опрала.

ВОЛФ: Доста, Млакало! Ми радити морамо.

МЛАКАЛО: Радити, радити... Ја, богуми, морам једну попит!
(Сиђа себи, искају)

ВОЛФ: Што били ови људи?

МЛАКАЛО: Који?

ВОЛФ: Момак и цура, који изашли сада.

МЛАКАЛО: А, то! Купци. Почели су да сумњају, шефе. Рокови, каже... Три спрата, а ни партер није готов. Морамо брзо радити.

Млакало сиђа ново поће. Волф узме чашу, погледом погледа на поод, погледом погледом о сиво.

ВОЛФ: Извештај, Млакало! *Schnell!*

МЛАКАЛО: Ево, шефе, одма, одма!
(Зграби флашу с вискијем и погледом је на зруди)
Овако: Са градњом смо се зауставили на пола првога спрата, како би се чињело да се, ипак, нешто зида... мада сви знају да су предвиђена три...

ВОЛФ: *Weiter!*

МЛАКАЛО: Платили смо пројектанту, платили предузимачу за то мало радова, таксе, онда рекет за добијање дозволе, дозволу, закуп ових просторија... Ту ви је све написано. Сад говорим укрупно.

ВОЛФ: Нема време за ситница. Папири гледа, после, мој ре-визор. Ако фали, глава ти кратка. *Weiter!*

МЛАКАЛО: Уф, шефе! Добро, добро, настављам. У плану стоји три спрата; на сваки спрат по четири стана од педесет квадрата, четрдесет пет иљада евра сваки. По спрату, то ти је четрдесет пет пута четири – сто осамдесет иљада. Из рачуна сам увијек имо петицу, у основну школу, знаш! За три спрата, то ти износи: сто осамдесет иљада пута три, једнако петсто четрдесет иљада евра. Е, сад, за вријеме које сте ми оставили, успио сам сваки стан продат по шест пута. Јесте ли задовољни учинком, шефе?

ВОЛФ: *Gut*, Млакало, *gut*!

МЛАКАЛО: То ти је испао најлакши дио посла. Одведеш овцу у општину, они ударе штамбил на уговор и готово! И тако по шес пута за сваки стан.

ВОЛФ: Не, овца, Млакало! Не вређати купац.

МЛАКАЛО: *Gut*, шефе! Одведеш господина купца у општину и ошишаш га.

ВОЛФ: Ти неизлечена бараба, Млакало!

МЛАКАЛО: *Weiter*, шефе! Када се све то сабере и помножи, укупно ти изађе три милиона двјеста четрдесет иљада евра.

ВОЛФ: (*Пошайише за њо рамену*)
Добро! Ти добро агент за некретнина.

МЛАКАЛО: Нећу вам противурјечит, шефе.

ВОЛФ: Где налази се новац?

МЛАКАЛО: Ту. На једно мјесто. Све сам ви спремио. Само, двјесто четрдесет иљада евра отишло на помјенуте трошкове. Вићећете таксативно у спецификацију.

ВОЛФ: Ту и виски рачунао? И женске? И...

МЛАКАЛО: Чека вас три милиона евра, умањено за мој проценат од десет посто, што чисто износи два милиона седамсто иљада евра. Ево фасцикле. Ту ви је све написано.

ВОЛФ: Ми то прегледамо. Немој бринути. Где новац сада?

МЛАКАЛО: Ту.

ВОЛФ: Ту?

МЛАКАЛО: А ће ће друго бит, но ту?!

ВОЛФ: Донеси!

Уљада Никодије.

НИК: Ту сте, птичице!

МЛАКАЛО: Клањам се дубоко, пуковниче!

НИК: Марш напоље, и леда донеси!
(Узима му флашу, коју је овај све време држао)

МЛАКАЛО: Разумијем!
(Излази)

НИК: Где си, Волфи? Старог си ми оставио, а ти убираш харач по Београду! И мислиш да ти то прође?

ВОЛФ: Није, Ник. Немам што крити.

НИК: Слушај, Волфи! Све твоје трагове пратимо, све твоје рачуне знамо. Је л' ти хоћеш да те штити полиција, или да те хапси? Сам кажи!

Улази ужурбани Млакало, са њослужавником на којем је кофица с ледом и чаше. Послужује сиручно.

НИК: Марш! Зваћемо те!

Млакало се њоклони и, без речи, изађе.

НИК: (Дигне чашу)
Наздравље!

ВОЛФ: *Prost!*

НИК: Ниси ти прост. Премазан си ти. Знамо у цент колико је пара код Млакала. Штитимо вас, али и надзиравамо!
(Пауза)

ВОЛФ: Хвала, Ник!

НИК: Молим! Хоћеш *Нову мисао*?

ВОЛФ: Ја хоћу.

НИК: Хоћеш локале у центру Београда?

ВОЛФ: Да. Ја хоћу.

НИК: Онда, овако. За мене и моје људе седамсто хиљада, а ти носи своја два милиона.

ВОЛФ: Ник! То много! Ми нисмо тако рекли.

НИК: Је л'? Е, па – заштита је поскупела.

ВОЛФ: Није лепо то, Ник.

НИК: А шест пута продавати један исти стан, који не постоји, то лепо?

ВОЛФ: Ник...

НИК: Узми, или остави, Волфи! Или, хоћеш да ја узмем све?
(Пауза)

ВОЛФ: Добро, Ник.

НИК: (Виче)
Улази, магарче!

Улази Млакало са два коферчејџа. Један, мањи, сџавља љред Ника, дружи љред Волфа.

МЛАКАЛО: Изволите, пуковниче! Изволите, и ви, шефе!

НИК: Слушај, 'вамо! 'Ођу да се у року од три дана ово затвори, документација уништи, а ти да нестанеш. Правац Црна Гора. Је л' јасно?

МЛАКАЛО: Јасно, пуковниче!

Мрак

IV
СИПАЈ, СИНОВЧЕ!

Кућа породице Јовановић. Велика просторија, као у II слици, која је, у исто време, тријезарија и салон.

Јохан, Волф и Вук на крају вечере.

ЈОХАН: *(Већ мало загрејан вином)*
А, што се тиче Јована Вучине, рећи ћу вам следеће. Ви знате чувеног бечког сликара, нашег рођака, Пају Јовановића, познатијег као *Paul Joanowitz*? На почетку каријере радио је портрет цара Франца Јозефа, а на крају, друга Тита. Шта се ту може... Е, на његовој чувеној слици *Сеоба Срба*, лево од патријарха Арсенија јаше, сећате се, човек са заставом. На глави калпак са челенком; мрк поглед и црни бркови. То је Јован Вучина, наш предак. Годину дана по преласку у Аустрију, он већ учествује, под Манастирлијом, у бици код Сланкамена, где отима турску заставу... Тако почиње историја наше породице. Помиње га и гроф Ђорђе Бранковић у *Славеносерјским хроникама*. Ја сам, ипак, историчар, господо!

ВОЛФ: Добро, *Papa!* Ми чули то, веч!

ЈОХАН: Можда си ти чуо, веч, али наш љубазни домаћин, наш рођак, Вук Јовановић, жели да сазна нешто више о свом пореклу. Је л' тако, млади човече?

ВУК: Неизоставно, господине Јоановиц!

ЈОХАН: Много ми је то, брате, после вечере, званично! Ми смо, ипак... Зови ме... Зови ме... *чика Јохане*.

ВУК: Захваљујем... Мада, ја...

ЈОХАН: Слободно, синовче!
(Пауза)

ВУК: *(Стидљиво се осмехујући)*
Добро, *чика Јохане*.

Улази Вера са кафом.

ЈОХАН: Но, тако! А то важи и за нашу љубазну домаћицу. Можете ме звати *чика Јохане*.

ВЕРА: Са задовољством, *чика Јохане*. Изволите!
(Сервира кафу)

- ЈОХАН: Кафу ми, драга, испеци... Увек сам волео праву турску. Моја покојна ми је... Али, у данашње време, то је... Апарати, апарати!
- ВУК: Да ли сте за чашицу коњака, драги гости?
- ВОЛФ: Хвала, не. Ми више не пијемо.
- ЈОХАН: Обавезно! Обавезно, синовче! Како вечеру да завршимо без коњачића? А, вечера је била изврсна, домаћице! Нама у Бечу тврде да ви, овде, умирате од глади, а ја овакву печену патку ни у Пекингу нисам јео. Коњачића, коњачића, синовче! И по једну цигару ћемо... Овај мој знам да неће, али, ми ћемо запалити, па нек буде шта буде!
(Вади кућицу с цигарама)
- ВОЛФ: Дај, и ја палим. Нек буде што буде!
- ЈОХАН: Охо! Види ти њега!
- ВЕРА: Хоћете ли, онда, и мало коњака?
- ВОЛФ: Хочу. Молим конијак!
- ВУК: Изволите!
- ЈОХАН: Живели, драга моја!
- ВЕРА: Живели, чика Јохане!
- ВОЛФ: Колико разумео, ви графички дизајнер?
- ВЕРА: Добро сте разумели, Волф.
(Вуку)
Реци, какав сам ја то дизајнер! Док је *Нова мисао* на нешто личила, опремила сам неке од најлепших њихових књига. Имам и награду сајма у Франкфурту.
- ВОЛФ: О!
- ВУК: Јесте, Вера је један од наших...
- ВЕРА: (Волфу)
Могу да вам покажем, после. Ту ми је атеље, у поткровљу...
- ВОЛФ: Ја радо хочу видети.
- ЈОХАН: *Нова мисао*... Лепо име. Мислим, децо, да сам успео. Пре свега, захваљујући старом пријатељству са господином Никодијем Срдановићем Растком. Растко је име које је користио у Служби. Сви смо га некада тако звали. Био је то удбовац озбиљан, мада сам ја... Али, добро, сад... Е, па, он је, изгледа, и данас прилично утицајан у новој, демократској власти. Сипај, синовче!

- ВОЛФ: Полако, *Рапа...*
- ЈОХАН: Прво сте се борили да се све отме од приватника, а сад се борите да се све да приватницима... Но, то је ваша ствар. У сваком случају, мислим да ћемо преко Ника – Ник, то је Растко – добити на том тендеру, и да ће *Нова мисао* доћи у наше, мислим, у праве руке. У том случају, Волфи и ја одлучили смо да ти понудимо, синовче, да останеш директор издавачког сектора наше фирме, која ће се бавити и неким другим пословима. Је л' тако, Волфи?
- ВОЛФ: Тако је, *Рапа*. Ми говорили, веч.
- ЈОХАН: А вас двојица ћете ових дана разговарати о детаљима. Честитам, млади човече!
(*Диге чашу*)
- ВУК: Хвала! Хвала, чика Јохане!
- ВЕРА: Да није било вас, вероватно би остао на улици.
- ВУК: Вера воли мало да ме...
- ЈОХАН: Знао је ко је био Јован Вучина! То није мала ствар.
- ВОЛФ: Добро, *Рапа...* Вучина, па Вучина!
- ЈОХАН: Твој отац, синовче, био је озбиљан господин... Зато су га комунисти ставили у министарство иностраних дела. Друг Тито је знао како се то ради. А, деда – Миливоје Јовановић... Био је илегалцац и славни партизански командант. Многа деца из грађанских кућа пошла су тим путем, замишљајући нови, бољи свет. Али, свет није никада ни нов, ни бољи. А то се обично схвати када је касно... Бар тако је код Срба.
- ВОЛФ: (*Вери*)
Сад он почне говорити о српска историја. Уф! Ви мени покажете ателијер?
- ВЕРА: Сад?
- ВОЛФ: Сад. Брзо!
Вера и Волф су устали.
- ЈОХАН: Куда, децо?
- ВОЛФ: Вера показати мени ателијер.
- ВЕРА: Да погледамо скице, па се враћамо. Волф је желео да види...
- ВОЛФ: Да. Ја желео.

ВЕРА: (Вуку)

А ти се потруди мало око чика Јохана.

ЈОХАН: Само ви идите, децо! Вук ће мене да забавља.

ВЕРА: Сигурна сам да хоће. Овуда, Волф!

Волф и Вера излазе.

ЈОХАН: Е, сад сипај, синовче! Тако!

(Једно време седи ојушићен, ујџоноу у мисли над ча- шом коњака, исјушићајући димове из велике циџаре)

Знаш, понекад, у слободним тренуцима, размишљао о српској историји. Некадашњој – садашњој, све ти је то исто врзино коло, синовче. Био сам ту када сте славили Први устанак, или, како ви кажете, почетак модерне српске државности, мада... Био сам ту, у Београду; куповали смо неку фабричицу, тада... И? Реци ти мени, млади човече, шта је то такозвани Први српски устанак? Хајде!

(Пауза)

Хајде!

ВУК: Па... мислим... Први устанак је...

ЈОХАН: Није! Ја ћу ти рећи шта је! Корумпирани нахијски кнезови, обогачени марвени трговци и шверцери, ветерани из аустријских фрајкора, локални хајдуци – полако су постајали владајући слој у српском сељачком, рајетинском друштву. И, како је турска власт слабила, српска локална самоуправа постајала је све бахатија. Сети се, само, синовче, оне песме у којој Илија Бирчанин, застрашујућег изгледа, са толико великим брковима да их носи заденуте за капу, бахато баца порез престашеном Мехмед аги Фочићу, великом дахији... И, логично, под притиском те осионости, дахије – шта? Хајде, реци – шта?

ВУК: Па, дахије... дахије почну...

ЈОХАН: Тако је! Почну да праве спискове. Него, како?! Зађу по махалама и – сеци! Фактор изненађења. То ви зовете *сечом кнезова*. Какви кнезови! То су, углавном, биле осионе барабе, као и ови што вам сад владају.

ВУК: Али, ипак...

ЈОХАН: Нема ипак! Ја сам историчар! Устанак су били приморани да подигну преживели са списка, јер је то био једини начин да се боре за своје животе. При том су имали среће, јер је устанак против дахија – који су и

сами били нека врста отпадника од султана – имао известан легитимитет у оквирима царства. Али, гле! Срби су се, занети првим победама, окренули – у својој заслепљеној осиноности – и против саме империје. Освојили су Београд, направили геноцид над муслиманским становништвом, а затим етничко чишћење преживелих Турака. Жене и децу потрпали на лађе и пустили низ Дунав, у Турску, с тим што је руски шпијун, Миленко Стојковић, у Поречу, лађе заустављао и вадио из њих турске лепотице за свој харем. Ти знаш, зар не, да је он имао харем?

ВУК: Знам...

ЈОХАН: Знаш, него шта! Срушили су, затим, све муслиманске богомоље, само им је промакла ова џамија на Дорћолу. Па су дали на аукцију – ти твоји кнезови – сва турска имања, која су, затим, сами, у бесцење, покуповали. Подсећа ли те то на нешто? Ђутиш, ћутиш... Стварајући зачетак такозване независне државе, они су, брзо, запали у процеп неслоге, трудећи се да, на сваки начин, ограниче, како власт своје вођи Карађорђу, тако и један другоме. Губили су националну енергију стварајући фракције, стављајући се у службу страних сила или остављајући најхрабрије ратнике на цедилу у одлучујућим бојевима... Подсећа ли те ова прича на нешто?

(Пауза)

А кад је империја изгубила стрпљење и послала, најзад, озбиљну царску војску – користећи и актуелну слабост Русије – настао је невиђени помор и покољ српске нејачи, а бахати нахијски кнезови, и остали лопови и локални олигарси, покупили су своје кесе са златницима и побегли преко Дунава у Аустрију. Што си нервозан, синовче? Неће он њу да поједе тамо, у атељеу! Сипај коњачића! Е, ту су се браћа раздвојила. Паметнији брат, Јован Јовановић, остао је у Бечу, где је, већ, имао трговину – увоз свиња и сувих шљива из Србије – а глупљи брат, Вук Јовановић, продао је свој део и прешао у Србију, да би своје врело, родољубиво срце положио на олтар устаничке отаџбине. Све сам ја то проучио, синовче. Оно што није могло да се проучи, измислио сам. Тако се зачела ова, ваша београдска грана Јовановића. Е, сад...

Улази Мима.

- МИМА: Добро вече. Извините, ја сам само...
- ЈОХАН: Добро вече, млада дамо! То је, вероватно...
- ВУК: Да, то је наша... Дођи, Мима, да упознаш господина, то јест, чика Јохана... То су наши аустријски... причали смо... А, ово је Мима. Она студира књижевност.
- МИМА: Драго ми је! Ја сам, само...
- ЈОХАН: Не, не, седи... Седи, сине, мало с нама.
- ВУК: Откуд тако рано? Знате, ови млади... А, ми, богами...
- ЈОХАН: Има коњачића. Ако ниси вечерала, може и као аперитив. А, патка је била...
- МИМА: Миша има тренинг. То је мој...
- ВУК: То је Мимин вереник. Фини младић.
- МИМА: Па, добро; узећу, баш, мало коњака.
- ЈОХАН: Живели, сине! Вереник тренира ноћу?
- МИМА: Он њих тренира.
- ЈОХАН: Тренер?
- МИМА: А, шта није! Његов идеал је... како оно беше... математика, реторика...
- ЈОХАН: Гимнастика и музика. Браво! А, који спорт, молићу?
- ВУК: Он је каратиста.
- ЈОХАН: О! Живели, децо! Опасно, опасно...
- МИМА: То се зове реални аикидо, тата!
- ВУК: Помаже се дечко, шта ће!
- МИМА: Мора од нечега да живи. Радио је у Бечу, као зидар...
- ЈОХАН: Ах, у Бечу! Дивно! Па, што није остао? То је, ваљда, тај проклети патриотизам...
- МИМА: Сад, овде, као тренер. А он је, знате, писац!
- ВУК: Добар је писац, Милош. И *Нова мисао* му је штампала један роман.
- ЈОХАН: Суров је капитализам, децо, шта да вам кажем...? Суров! А, ви сте то хтели. Сипај још један коњачић, и то је крај. У мери је суштина – зар не?
(Искаји чашу)
А, стварно, где су ово двоје, богати?
(Почињу очи да му се склајају)

МИМА: Сав новац је уложио у тај стан... Били смо данас у агенцији. То је све крајње сумњиво, тамо. Новац су узели, радови стоје... Ми, додуше, имамо све те потврде, али, шта човек данас може са потврдама...?

ВУК: Немој да замараш нашег госта, Мима!

МИМА: Не, ја само... Па, он је заспао, тата.

ВУК: Добро, добро... Вероватно је мало више...

Волф и Вера силазе из њојкровља. Вера, чини се, са мало њо-квареном фризуром.

ВОЛФ: Дивне скице, госпођа!

ВУК: Док сте ви... он је...

ВОЛФ: Не сме човек њега оставити!

ВЕРА: И ти си, душо, стигла! Да вас упознам, Волф, са нашом ћерком, Мимом.

МИМА: Ми смо се негде, већ, срели, чини ми се.

ВОЛФ: То није могуће. Сусрет са таква млада дама није могуће заборавити.

МИМА: Сетите се! Срели смо се код Млакала, господине.

ВОЛФ: Млакала? Што то, Млакала?

МИМА: У агенцији за некретнине. Ми смо излазили, а ви улазили. Млакало вас је чекао.

ВОЛФ: Агенција? Сад сећам се ја! То чудно српско име... Ја морам имати стан у Београд. Ради велики посао, хотели овде скупи. Боље купи стан.

МИМА: Пазите да вас не превари. И ми смо му дали новац, али...

ВЕРА: Доста, више, с тим агенцијама и с тим преварама!

ВОЛФ: Ми будемо пазити.

(Продрмла уснулог Јохана)

Рада, ти будити себе!

ЈОХАН: *(Тргне се. Буновно)*

И, тако, децо, успео сам! ... Захваљујући Растку, старом другу... А, ти ћеш бити директор... Честитам, млади човече!

Диге чашу. Сви га гледају, без речи.

Мрак

V
ШТО ТО БИ?

Канцеларија Мија Пекића Млакала.

Празна, као у њређој слици, само ишћо више нема ни хрћа пайира на поду.

Млакало ѡрази фиоке ѡсаћеџ сћола, и шрћа ѡоследње сћвари у шорбу. Из једне фиоке вади ишишћољ, шровери ѓа и задене за шјас. Док ради, шевуши.

МЛАКАЛО: Нема среће, нема рата
Док не крене брат на брата...

Пошћо је завршио, зашвори шорбу и крене ка излазу. На врашћима се судари са Милошем.

МЛАКАЛО: Што је, сад, ово?! Откуда ви испадосте, господине Сестрићу?

МИЛОШ: Нема секретарице, па сам био слободан...

МЛАКАЛО: А што ви непрестано тражите ође? Што сам има да ви речем, река сам ви!
(Покушава да шрође)

МИЛОШ: *(Ишречи се шред њеѓа)*
Куда, господине Млакало?

МЛАКАЛО: Није то твоја брига. Но се уклони да прођем!

МИЛОШ: Полако, господине...

МЛАКАЛО: Ти не знаш што чиниш! Боље ти је да се уклониш.

МИЛОШ: Ни бољима се нисам уклањао.

МЛАКАЛО: Уклони се, док ти лијепо говорим!

МИЛОШ: А, ако нећу, шта онда?

МЛАКАЛО: Онда ћеш зажалит!

МИЛОШ: Онда ћу зажалит.

МЛАКАЛО: Добро, што ти, чоче, оћеш уствари? Јесам ли ти лијепо све објаснио?

МИЛОШ: Прoшли пут, кад сам био на градилишту, машине су стајале, а радници пили пиво. Сада, нема више ни машина, ни радника. Градња је, очигледно, обустављена. Само, стоје скеле, ваљда, да би превариле лаковерне. Ја сам четири године радио тај посао. Ја знам шта је живо, а шта мртво градилиште!

МЛАКАЛО: Ајд, не причај ту, но ме пушти да изађем! А, стан ћеш добит кад и сви остали.

МИЛОШ: Кад и сви остали? Значи – никад! Онда, хоћу свој новац!

МЛАКАЛО: Сјутра дођи, у радно вријеме, па ћемо разговарат. А, сад ме пушти да изађем!

МИЛОШ: Сутра, кад будеш далеко, са мојим новцем, је л'? Јесам ли ја зато четири године ринтао, као скот, по Аустрији?!

МЛАКАЛО: Ваљда за боље нијеси био. Што ћу ти ја?

МИЛОШ: Слушај, Млакало, јебем ли ти сестру бандитску! Одавде не излазим, док не добијем своје паре!

МЛАКАЛО: Онда ћеш остат лежећи.

Млакало поштедне ишићољ, Милош му, муњевићим захваћом, изврне руку и ишићољ испадне на њод.

МЛАКАЛО: Што то би?!

МИЛОШ: Реални аикидо, господине Млакало. То би сваки интелектуалац морао у Србији да зна.

МЛАКАЛО: Јој! Што оћеш ти од мене, силецијо?!

МИЛОШ: *(Пусћи му руку)*
Онај ко тражи свој новац, за вас је силеција, је л'?

МЛАКАЛО: Ми новац не држимо ође!

МИЛОШ: А, ће га држите, мајку вам јебем барапску?!
(Удари Млакала, иако да се овај ойкоићља ка средини собе)

МЛАКАЛО: *(Бауља њо њоду)*
Јој, уби ме зликовац!

МИЛОШ: *(Подигне ља)*
А, ће држите новац, питам?!

МЛАКАЛО: У банку га држимо! Ђе ћемо га држат?!

Милош њосћави Млакала на сћолицу; овоме крв цури из носа и усћа.

МИЛОШ: Ту да седиш, и да се ниси померио!

Милош одлази и њодићне ишићољ с њода, ња ља задене себи за њојас. Млакало јурне ка враћима, Милош ља сћићне, њодмејне му ноћу и овај се њросћре колико је дуљ. Милош ља њодићне и вуче ка сћолицу.

МИЛОШ: Овамо, скоте! Нећеш се извући, тек тако!

МЛАКАЛО: Ја нијесам сам. Упушташ се у опасну игру, Сестрићу...

МИЛОШ: Схваташ ли ти, човече, да ја немам више шта да изгубим? Схваташ?!
(Пауза)

МЛАКАЛО: Имаш. Вјереницу!

МИЛОШ: Тако?! Е, сад ћеш да добијеш своје! Јебаћу ти све на свету! Убићу те, стоко, од батина!

Почиње да га бесомучно удара; овај пада на њод, Милош га гази, шутира, итд...

МЛАКАЛО: Не! Пушти ме! Пушти ме!

МИЛОШ: (Бије га)
Ђубре! Ђубре! Нећеш жив изаћи одавде!

Милош засијане, задихан од задавања удараца. Млакало лежи на њоду као крија.

МИЛОШ: Ниси сам... Јасно ми је да ниси... Зато ћеш сад да ми лепо све отпеваш. Зар ја за вас да радим, мајке вам га барапске?!

(Шутине га још једном, Млакало јекне)

Долази овамо!

(Дигне га једном руком и њосијави на сџолицу њоред сџола)

Гледао сам на филму како ви то радите. Прво се поломи један прст... Па, онда...

(Сџегне га за руку)

Хајде да пробамо колико ћеш издржати.

МЛАКАЛО: Не! Ти си луд! Ти би то стварно учињео?!

МИЛОШ: А, што? Ви можете, а ми не можемо? Хајде, да пробамо!

(Савија му њрсџ)

МЛАКАЛО: Јој! јој! ти си збиљски луд! пушти ме!

Милош њојачава њриџисак.

МЛАКАЛО: Јој! Пушти ме! Све ћу ти рећ! Све ћу ти рећ!

Мрак.

VI
И ШТА ТИ СРБИ, УОПШТЕ, ХОЋЕ?

Хошелска соба.

Јохан, пред огледалом, везује кравати. Ради то лагано, осмајрајући, сумњичаво, да ли му добро стоји.

Волф је нервозан, држи у рукама очев сако, како би му помогао да га обуче. Очиљедно, жели да оца што пре ексцидује из собе. Ојсесивно гледа на саи.

ЈОХАН: Сине, возио сам се београдским трамвајем...

ВОЛФ: *(Нервозно)*
Лепо, Рапа.

ЈОХАН: Није лепо. Није лепо, Волфи!

ВОЛФ: Зашто возио, онда?

ЈОХАН: Зато што сам хтео да обновиm неке интимне... Неке старе, београдске... Сео сам у "двојку", да одем до Калемегдана...

ВОЛФ: И...? Онда?

ЈОХАН: И, онда, хоћу да сиђем, а они стоје доле, испред врата...

ВОЛФ: Ко стоји доле, Рапа?

ЈОХАН: Срби! Сабиле се, хоће на силу да уђу. Непробојни зид Срба... Хоће да уђу преко наших глава! Ја им кажем, лепо: како мислите да уђете, господо, кад ми нисмо сишли? Где је ту логика? Сачекајте, молим! Они ћуте, гледају празним погледима и насрћу... Једва сам некако сишао. Замало да ме поцепају, изгазе... Не ваља ова кравата!
(Одбацује кравати)
Дај ми ону са пругама!

ВОЛФ: *(Додаје му)*
Време побегне теби!

ЈОХАН: Моје време је одавно побегло, драги мој!
(Везује, лагано, нову кравати)
Слушај, ја јесам патриота – српски патриота, али се бојим да Срби, уствари, нису људи!

ВОЛФ: Па, шта Срби, онда?

- ЈОХАН: Не знам шта су, али, да су људи не би се рекло!
- ВОЛФ: Возиш себе у “мерцедес”! Београд боље изгледа теби; и Срби, и успомене боље.
- ЈОХАН: И шта ти Срби, уопште, хоће?! Јесу ли нам отели Војводину?
- ВОЛФ: Ко ме отели?
- ЈОХАН: Како, коме? Аустроугарској, нашој отаџбини? А, сад, кукају над изгубљеним Косовом. Па, Шиптари су њима узели Косово на исти начин. Молим! Мало се множили, мало рат, мало велике силе, геополитика, и то ти је то...
- ВОЛФ: Али, ти рекао Србин бити!
- ЈОХАН: Ја јесам Србин, и то српски патриота, али – као и толики Срби – ми смо, Богу хвала, лојални грађани Аустрије, још од хиљаду шест стотина деведесете. А, Војводина је историјска угарска покрајина! Дај да пробама још ону!
- ВОЛФ: Амбасадор чека тебе!
- ЈОХАН: Нека, нека... Слушај, тамо ће и Ник да буде. Нудио сам му провизију, али он неће. Ипак смо ми стари другови. Разговараћемо још мало. А ти, вечерас, код Вука на чај. Можда ће и његова лепа госпођа бити тамо. Јовановићи су се увек женили лепим женама. Волфи, Волфи... Дуго сте се нешто задржали у том атељеу!
- ВОЛФ: А зашто ти на тог Вука тако инсистираш? Ја не разумем тебе.
- ЈОХАН: Рекао сам ти да је Ник то од мене тражио.
- ВОЛФ: Ја знам. А кад ми будемо купили, и кад новац положили – онда то само наша ствар. И, чај не пијем!
- ЈОХАН: Онда, пиј коњак! Ја, сине, још увек верујем у оно што се зове пословни морал. Ако си обећао да ћеш ићи – ићи ћеш! И, тачка! Он ће ти дати све информације о фирми. И ова кравата ми, нешто, није...
- ВОЛФ: *Papa!*

ЈОХАН: Морамо пазити на стил, сине! Изађи мало из свог “мерцедеса” и види како се људи данас облаче. Облаче се у крпе, у старе тренерке... Па, онда, реци да и облачење не наговештава долазак апокалипсе!

ВОЛФ: Јао, каква апокалипса, сад?!

ЈОХАН: Лепа, права апокалипса... Ова је добра! Дај ми сако!
*(Намешта се њед ољледалом, њојравља кравају, за-
којчава сако, њроверава џејове, ијд...)*

Они глуме хуманост! Глуме борбу за људска и живо-
тињска права! Штите педере и дивље псе! А, уни-
штише читаву планету! Ха, ха, ха! Седе на Бахамским
острвима, једу јастоге; или у специјално обезбеђеним
вилама, у брдима; или, на херметички затвореном,
стотом спрату својих облакодера, док озонски омотач
око Земље пуца, пожари гутају шуме, киселе кише
падају, глечери се топе, а океанима плутају џиновске
нафтне мрље и милиони тона пластичног, нераствор-
љивог отпада... Ха, ха, ха! Збогом, сине! И да, оба-
везно, одеш на тај чај!

(Излази)

ВОЛФ: Уф!
(Сјусти се на кревет. Узима њелефон)
Доџи! Он отишо.

*Доводи собу у ред, сјане њед ољледало, намешта фризуру. Улази
Вера.*

ВЕРА: Мислила сам да никада неће отићи!

ВОЛФ: И ја мислио. Али, он отишо, ипак, *danke Gott!* Доџи!

Грле се сјирасно.

Мрак.

VII
ДОЋИ ЋЕ ЛЕПШИ ДАНИ

Кућа њородице Јовановић. Истѡа ѡросѡорија, као у ранијим сликама. Милош и Мима. Милош испѡражује око бифеа.

МИЛОШ: Узећу мало...

МИМА: Слушај, узећу и ја. То је добро за трему.

МИЛОШ: Ти се, ваљда, не плашиш?

МИМА: Не... То јест, ипак... Плашим се, мало, Мишо.

МИЛОШ: *(Са осмехом)*
Добро, ако је мало.
(Пауза)

МИМА: Јеси ли сигуран ти у њих?

МИЛОШ: У своје момке? Увек!
(Пауза)

МИМА: Жао ми је тате. Делује ми некако беспомоћно, па нека је сто пута директор.

МИЛОШ: Рекао сам да му не секу гуму, него да је само испусте. Али, он ће мислити да је пробушена и узеће да промени точак. Пошто је неспретан за те ствари, требаће му времена. А, када све заврши, приметиће да му је испумпана и друга гума. Ту ће, већ, морати да тражи неки такси, или тако нешто... Дакле, сигурно ће да касни. За то време, ми ћемо обавити све. Једино, ако, случајно, твоја мама... Ако нас она, ипак, не изненади.

МИМА: За њу не брини, рекла сам ти. Цео дан је била ван куће, вратила се добро расположена, истуширала се, пресвукла и отишла код масерке. Оне се тамо састају, масирају, пију вермут, оговарају, шта ја знам...

МИЛОШ: У том случају...

МИМА: Мишо, хоћемо ли успети?

МИЛОШ: Ко зна? Можда и хоћемо. Морамо да рескирамо, мала. Нема друге.

- МИМА: Добро, велики. Кад ти кажеш. Само ме брине шта ће да буде са татом.
- МИЛОШ: Слушај, ако он од таквих људи нешто очекује... Тати би било боље да, хитно, тражи нови посао. На крају, нека се упише у неку странку...
- МИМА: Па, што се, онда, ти, Мишо, ниси уписао?
- МИЛОШ: Ја сам зидар, тренер... А, шта он зна да ради?
(Звоно на улазним вратицима)
Ево га! Склонићу се, а ти отвори. Да га не препаднемо с врата.
- МИМА: Јој, Мишо! Ја сам се препала!
- МИЛОШ: Хајде, хајде, биће све у реду. Дођи да те пољубим!
(Љуби је. Поново звоно)
Крени!
- МИМА: Мишо, да ли, можда, он, ипак, зна шта си ти урадио с Млакалом?
- МИЛОШ: Рекао сам ти да не верујем. Не би Млакало смео да му призна да га је издао. Зато се глава губи, девојчице. Вероватно се сакрио у неку мишју рупу, у Црној Гори. Хајде, отварај!

Поџура је ка излазним вратицима, ња изађе на друџу сцџрану. Мима изађе, унезверена изгледа, и убрзо се врати са Волфом Јоановицем.

- ВОЛФ: За толико болје, лепа госпојица, што он каснио! Ја у ваше друштво осечати шармантно себе... За толико болје...
(Поверљиво, шармерски)
Ја бих волио казати, он не мора никада дочи!
- МИМА: Молим вас, господине Јоановиц!
- ВОЛФ: Ви мене слободно звати “Волфи”.
- Пауза.*
- ВОЛФ: Лепа госпојица...
- Пауза.*
- ВОЛФ: Ја вама признајем, ако не љутите себе...
- Пауза.*

ВОЛФ: Мислио: ја тамо почи, видети лепа госпојица. Отац...
 Како се каже...? Отац буде алиби. Добар алиби... Не
 љутите?
 (Пауза)
 Шали се ја!

Улази Милош. Волф је зајечен. Мими је лакнуло.

МИЛОШ: Доста је било шале! Предлажем да пређемо, мало, на
 збиљу.

ВОЛФ: Што? Молим?

МИЛОШ: То што сте чули, господине!

ВОЛФ: Што хоче овај човек?

МИМА: То је мој вереник, Милош Сестрић.

ВОЛФ: Вереник...?

МИМА: Па, да.

ВОЛФ: Не могу разумети.

МИЛОШ: *Ferlobter*. Српски писац, аустријски зидар и тренер ре-
 алног аикида.

ВОЛФ: Молим, молим... Какви, реални...?

МИЛОШ: То ћу мало касније да вам покажем. А, сада, да решимо
 оно главно. Немамо много времена! Господин Вук
 само што није...

ВОЛФ: Где господин Вук? Зашто он није у своја куча?

МИЛОШ: Сад, значи, где господин Вук? А, малопре, алиби!

ВОЛФ: Госпојица, што овај човек тражи?

МИЛОШ: Одмах ћу вам рећи шта тражим!

ВОЛФ: Он упао и тражи! У Србија траже сви!

МИМА: Ми тражимо само своје, господине!

ВОЛФ: И, ви? А што ви тражили, лепа госпојица?

МИЛОШ: Слушај, барабо! Не вреди с тобом лепо! Да избројиш
 хитно четрдесет пет хиљада евра! Је л' јасно?

ВОЛФ: Молим? Молим? Ви полудео?! Хитна помоч!

МИЛОШ: Требаће теби хитна помоћ, ако брзо не схватиш да си
 проваљен!

- ВОЛФ: Провалјен? Што говори он?
 МИЛОШ: Млакало је пропевао, Јовановићу!
 ВОЛФ: Што?! Млакало певао?
 МИЛОШ: Певао, певао! Из свег гласа!

Звоно на улазним вратицима.

- МИМА: Тата!
 МИЛОШ: Зашто звони?
 МИМА: Оставила сам кључ у брави.
 МИЛОШ: Паметна девојчица!
 ВОЛФ: Слушај, вереник! Што чеш сад?
 МИЛОШ: Ово!
(Милош га једним сипраховићим ударцем онесвесити, и овај се, без гласа, сруши на под. Поново звоно)
 Брзо, ћебе!

Мима доноси ћебе, завијају Волфа и Милош га узима у руке.

- МИМА: Јој, Мишо!
 МИЛОШ: Чекам те у колима!
(Излази с Волфом. Звоно)
 МИМА: Ево, ево!

Мима излази да оћвори и убрзо се враћа са оцем. Вук је мало изгужван, оћушићене краваће, нервозан.

- ВУК: Добро, добро, сине, дешава се... Али, две гуме, молим те! Како је то могуће? Откад је дошла ова демократија, град је пун хулигана, наркомана и... како се зову они трећи...? Некад је то, ипак, било... Нема нашег Волфа, сине?
 МИМА: Не знам, тата. Ваљда је...
 ВУК: Ја касним, а њега нема! Необично. Хајде да седнемо, да попијемо ти и ја по једну... Уморио ме тај точак, нисам ти ни ја више...
(Сипа њиће)
 МИМА: Морам да идем, тата.
 ВУК: Седи с татом, сине...

- МИМА: Морам...
- ВУК: Никад немаш...
- МИМА: Тата, чека ме Милош у колима!
- ВУК: Нисам видео његова кола.
- МИМА: Ваљда је с друге стране.
- ВУК: Слушај, душо! Ја се надам да ће ово успети.
- МИМА: Које, тата?
- ВУК: Па, ово са Волфом. Ипак су то наши рођаци... Јован Вучина, онај заставник, и то... Сланкамен... Нису они ни тако лоши људи. Ето, задржаће ме као директора. А, у данашње време, кад пола Србије гладује, теби је јасно... Размислио сам! Разговараћу с њим да запослимо и Милоша, без обзира... Није важно, нека су и гаћице и парфеми... Па да се и вас двоје најзад средите...
- (Гледа на саџи)*
- Па, где је, богати, тај Волф?!
- (Ошћије коњака)*
- Доћи ће, Мима, лепши дани. Ја верујем, ја ипак верујем у то. Како бисмо, иначе? Како бисмо прошли кроз овај муљ, кроз овај страшни мрак...?
- МИМА: *(Која изгара од нервозе)*
Извини, тата, ја заиста сад морам да кренем!
(Пољуби га у образ, ња испирчи)
- ВУК: Доћи ће, Мима! Ја у то верујем!

Седи и гледа за њом.

Мрак.

VIII
КАО РОБИН ХУД

Соба у скромној викенд кући, која, очиљедно, није одавно ојиварана. Сјаре сјвари, прашина и паучина.

Милош уџура Волфа, који се шеејура, руку везаних сјреда. Најослейку улази Мима, осврћући се лево–десно.

МИМА: Откад нисмо били овде...

МИЛОШ: У ову викенд кућу годинама нико не долази. Господин Вук нема пара да је одржава, нити има пара да организује доласке у природу. Ова кућа је заборављена, ту смо безбедни. Овде те нико неће тражити. Најзад и она да послужи нечем корисном...

ВОЛФ: Ја опет протестирам! Шта хочеш ти?

МИЛОШ: Не прави се луд! Хоћу да ми се врате моје паре!

ВОЛФ: Нема паре! Ти платиш за ово што учинио заштитчено аустријско држављанин. Ти усудио ударити мене!

МИЛОШ: Какав заштићени држављанин?! Ти си обичан криминалац!

ВОЛФ: Ако криминалац – ја убијем тебе! Разумео?

МИЛОШ: Ти, мене?!

Шућине за и овај падне на распаднући кауч, одакле покуљају облаци прашине.

ВОЛФ: *Serbische Schweine!*

МИЛОШ: Сам си швајне, ђубре разбојничко! Јоановиц! Овамо си дошао да пљачкаш!

МИМА: Ја мислим да је најбоље да га убијемо.

МИЛОШ: Изгледа да нема друге.

ВОЛФ: О! Лепа госпојица!

МИЛОШ: Куш, ђубре швапско!

(Дигне за једном руком са кауча, унесе му се у лице, па за поново шресне у ону прашину, у којој се овај жуши и крља)

Вегаћемо му руке и ноге жицом – конопац би могао да претестерише негде – па ћемо га оставити да цркне од жеђи и глади.

- МИМА: И уста да му залепимо траком, да не може да виче.
- МИЛОШ: Паметна девојчица!
- ВОЛФ: Тако ти паре добити нечеш.
- МИЛОШ: Нека! Али ћу, бар да задовољен своју напаћену словенску душу! Ја сам по Бечу зидао праве куће, а ти по Београду лажне. Дошао си из Беча, да ми, на превару, узмеш паре које сам ја тамо с муком зарадио. И ти си ми неки Јовановић! Неки, кобајаги, Србин!
- ВОЛФ: Ни кобајаги!
- МИМА: Ја мислим да је најбоље да га убијемо одмах и да га закопамо иза куће.
- МИЛОШ: Не треба да га закопавамо. Убићу га Млакаловим пиштољем, па ћемо га избацити из кола на друм.
(Вади њишиољ)
Дајем ти последњу прилику. Или ћеш да нам вратиш новац, или...
- ВОЛФ: Не верујем теби.
- МИЛОШ: А, ко теби тражи да ми верујеш?
- ВОЛФ: Ја не верујем. Ти немаш... Ти немаш... како се каже...?
- МИЛОШ: Муда се каже!
- МИМА: Милоше!
- ВОЛФ: Муда! То! Пардон, лепа госпојица! Муда немаш ти да ствар радиш конкретно. Ти килави српски интелигент, воли причу, не уме уради до краја... Аикидо, песница, ништа не вреди теби!
- МИЛОШ: Значи, тако? Е, па, сад ћемо да видимо!
(Рејџиџира)
- МИМА: Стани, Мишо! Можда, ипак, да мало сачекамо...
- МИЛОШ: Мислиш...?
- МИМА: Па...
- МИЛОШ: Једино, ако пристане да да новац.
- ВОЛФ: Нема новац за будала!
- МИЛОШ: Онда...
(Нишани)
- МИМА: Мишо! Чекај!
- Милош сјусји њишиољ.*

ВОЛФ: Шта рекао ја? Интелигент – будала! Ти читао у новина: отмеш човек, он тебе даје паре... Никс тако! Посо знати треба.

МИЛОШ: Мима, шта да радимо?
(Пауза)

МИМА: Не знам... Не знам!

ГЛАС ИЗ

ЗВУЧНИКА: Пажња! Пажња! Полиција! Кућа је опкољена. Баците оружје и лезите на под!

Сви су зајанђени, нико се не миче.

ГЛАС ИЗ

ЗВУЧНИКА: Понављам! Кућа је опкољена! Баците оружје и лезите на под!

МИЛОШ: Како су нас нашли?!

МИМА: Тако брзо!

ВОЛФ: Кажем, посо знати треба!

МИЛОШ: Е, сад ћу да га убијем! Па, нек буде – шта буде!

ГЛАС ИЗ

ЗВУЧНИКА: Последње упозорење: Баците оружје и лезите на под! Улазимо!

Чује се хиџац ујозорења. Милош одбаца њишиџољ, сви се баце на њод. Улазе два сџецијалца у црном, са фанџиомкама, а за њима Никодије Ник Срдановић Расџико, у маскирној униформи без ознака.

МИМА: Чика Ник...

НИК: Ђао, лепотице!

Сџецијалци су узели њишиџољ са њода и овлаш их њреџресли.

НИК: Устаните!

МИМА: Чика Ник!
(Приџрчи ка њему)

НИК: (Заџрли је)
Дуго се нисмо видели.

(Помилује је њо коси, ња дође до Волфа, вади нож и ѡресече му везе. Овај ѡрља зџлобове)

Добро вече, господине Јоановиц! Није добро за крвоток.

(Навлачи рукавице)

Дај, сине, тај пиштољ!

(Узима од сџецијалца Млакалов њишиџољ и сџавља ѓа у џеџ)

А, ти си, значи, Сестрић?

- МИЛОШ: Милош Сестрић, господине.
- НИК: Лепо, децо... Хтели сте да се мало поиграте.
- МИЛОШ: Не, ми смо...
- НИК: Слушај, 'вамо! Као што видите, све је под контролом. На шта би то личило када бисмо допуштали да нам српски књижевници киднапују и убијају аустријске бизнисмене по Београду?! А? Сами кажите! А?
- МИЛОШ: Признајем... То је био очајнички гест, али, ради се о толикој своти... Ја сам, знате, четири године...
- НИК: Знамо ми све, сине.
- МИМА: Чика Ник, они су нам опљачкали сву уштеђевину... Наш стан...
- НИК: Слушај, мала! Још увек постоји полиција!
- МИЛОШ: Ја сам крив. Учинило ми се да је то сувише мрачна и запетљана ствар, па сам мислио...
- НИК: Као Робин Худ, а?
- МИЛОШ: Па...
- НИК: Децо, децо... Јебем ли вам свеца детињег! По гузици вас треба! Заробили сте скроз погрешног човека.
- МИЛОШ: Млакало ми је рекао... Признао је. Он је...
- НИК: Знамо ми ко је Мијо Пекић Млакало. И ти си поверовао том криминалцу на реч?!
- МИЛОШ: Па, не знам, ја сам мислио...
- НИК: Ти си мислио... Слушај 'вамо! Киднаповали сте часног и угледног аустријског бизнисмена! Он и његов господин отац улажу велики новац у Србију. Они помажу да српска привреда преброди овај тешки период транзиције. Је л' то јасно? Је л' ви хоћете међународни скандал да ми направите? Требало би да вас тужим мами и тати! Одмах да се извините господину Јоановицу!
- (Пауза)
- Шта чекате?
- МИЛОШ: (С муком)
Извините.
- МИМА: Извините.
- ВОЛФ: Молим, лепа госпојица.

НИК: Тако! Имали сте среће да сам ја, лично, пратио Млакалов траг. Слушај, 'вамо! Ви ћете бити обештењени, новац ће вам бити враћен. Сутра у десет код мене. А, ви – у интересу истраге – нећете о овоме говорити ни реч. Никоме живом! Јесте ли ме добро разумели? Ни тати, ни мами. Иначе, може да буде опасно. По све, па и по вас. Јер бисте, на тај начин, стали на пут напорима државе да се, најзад, обрачуна са криминалом и корупцијом, разумете? Са паралелним светом зла! Са онима који нас воде у суноврат! Јесте ли ме добро разумели, децо?

МИМА И

МИЛОШ: Јесмо...

НИК: За ваше добро, и добро свих нас!

МИМА И

МИЛОШ: Јесмо.

НИК: А, сада – у кола, па кући! Чекам вас сутра у десет. Лепо спавајте!

МИМА: Хвала! Довиђења, чика Ник.

МИЛОШ: Довиђења.

НИК: А, господину Јоановицу ништа?

МИМА: *(Преко воље)*
Довиђења, господине Јоановиц.

ВОЛФ: Добра ноч, лепа госпојица!

Милош и Мима излазе.

ВОЛФ: Уф! Он могао мене убити!

НИК: Па, и не би била нека штета.

ВОЛФ: Ник, ти пазиш на твоја реч!

НИК: Слушај, 'вамо! Да спремиш четрдесет пет хиљада евра, и да новац сутра у пола десет буде у мом кабинету. Јасно?

ВОЛФ: Ја? Зашто ја да спремам?

НИК: Зашто? Зато што те је твој Млакало продао. А ти, коњу, одговараш за своје сараднике! Је л' схваташ, сад, зашто је заштита поскупела? Да није било мене, овај мали могао је стварно јајца да ти одсече! Ха, ха, ха!

ВОЛФ: Како, јајца? Где ја сад наћи Млакало? Од његов део наплати!

НИК: *(Презриво)*
 Ти ћеш да га нађеш! Ха, ха, ха! А његов део... Његов део депонован је већ у Црној Гори. Он тамо улаже. Слушај, журим кући на тенис, пратим Вимблдон. Немам више времена да се с тобом замајавам!

ВОЛФ: Чекај! Како то, Ник...

НИК: Да! Доведи оца сутра у пола једанаест, можда ћу имати вести за вас... Ало, сине, дај ту барабу 'вамо!

Специјалац уџура везаноџ Млакала у модрицама.

ВОЛФ: О!

МЛАКАЛО: Јој, што се то чини, шефе?!

НИК: Немам више времена за вас! Ево ти га, па ви видите шта ко коме дугује.
(Вади њишићољ из џепа маскирне блузе)
 А ти, барабо, губиш около оружје!

МЛАКАЛО: Јој, шефе!

НИК: *(Добаца њишићољ Волфу)*
 Ево, па сређујте своје рачуне! Идемо, другови!
(Излази са специјалцима)

МЛАКАЛО: Шефе, ако за Бога знаш и светог Василија...

Мрак.

IX
ДРУГ ТИТО ЈЕ ВОЛЕО ШТРУКЛЕ

Кабинет̄ Никодија Ника Срдановића Рас̄тка.

Ник, у скујом одељу, с кравајџом, седи – с ногама на њисаћем сџољу – и џуши велики џомјус. Ис̄ред њега с̄ирљиво с̄јоје Милош и Мима.

НИК: Проклету навику да држим ноге на столу донео сам, знате, из Америке... Американци су, децо, припрост народ...

(Пауза)

Нисте никоме ништа говорили?

МИЛОШ: Не.

НИК: Сигурно?

МИМА: Никоме, чика Ник!

НИК: Добра сте ви деца... Тамо сам путовао, једном, са другом Титом. Давно... Ви знате ко је био друг Тито?

МИМА: Знамо, чика Ник.

НИК: Не знате. Ко није живео тада, он то не може да зна. Али, сад, шта је – ту је! Било – па прошло. И тако даље... Али, ви сте нестрпљиви да добијете свој новац. Није вама сад до...

МИЛОШ

И МИМА: Не, не!

НИК: Разумем, разумем! Младост мора да мисли о будућности. И, не само да мисли, него... А, каква је ваша будућност? То је то! У наше време... А, сада! Какав генерацијски јаз?! Сви смо у истом лонцу, децо. Или, нисмо? Ко зна...

Ево, децо, вашег новца!

(Вади из фиоке велики коверат̄)

Жао ми је што је до свега овога дошло, код нас још увек има тих... Али, ми ћемо се постарати да се то искорени. Радимо на томе. Идите, купите себи стан и будите срећни! Само, овога пута, пазите! Прво стан, па онда паре! Пуно је мангупа околџо.

МИЛОШ: Хвала вам! Неизмерно сам вам захвалан!

МИМА: Хвала! Хвала, чика Ник!

(Пријрчи и џољуби џа у образ)

НИК: А, ти? Пољуби чика Никодија!

МИЛОШ: *(Пољуби ђа)*
Ваш сам доживотни дужник, чика Никодије!

НИК: Тако! Само, то немој да заборавиш!

МИЛОШ: Никада!

НИК: Изађите на она врата, децо! Хајде, сад! И...
(Сћави њрсџи на усћиа)
Јасно?

МИЛОШ

И МИМА: Јасно, чика Никодије!
(Ухвати се за руке и исћирче, срећни)

НИК: *(У инџерфон)*
Да ли су господа стигла? ... Нека изволе!

Улазе Јохан, Волф и Вук. Ник их сачекује код врати и рукује се са њима.

НИК: Добро дошли, господо! Част ми је да вас поздравим у име Агенције за приватизацију. Седите! Седите!

Они се расћоредје њо фоишељама, он седне и дигне ноге на сћо.

НИК: Лошу навику да држим ноге на столу стекао сам у Америци, приликом једног студијског боравка, са другом Титом. Па, већина лоших навика нама долази из Америке, зар не? Друг Тито није волео америчке хамбургере, а ја јесам! Ви мислите “биг мек”. Не! Варате се! Највише сам волео мале хамбургере са тврдим, жутим сиром. Њих сам сатирао! Могао сам да их поједем безброј. А, друг Тито је волео штрукле. Само, у Америци тога није било. Замислите, они нису ни чули за штрукле! Ха, ха, ха!

(У инџерфон)

Виски и кафу донеси!

(Госћима)

“На неуспјелом покушају Исуса Христа да промјени свјет, такозвана кршћанска црква изградила је мрачну, тоталитарну организацију за владавину свјетом, таквим какав јест, а можда га учинила још горим но што би био без ње. Онда, дошли банкари, дошла лихварска интернационала, да доврши посао!” Тако је говорио друг Тито, пушећи своју “хаванку”, у шетњи поред океана. Друг Тито је био у праву – видите и сами!

Секретарица уноси виски и кафу.

НИК: То је оно што нам се сада дешава. И, шта ми ту можемо? Дакле, пређимо на ствар!

(Усџаје, узима чашу)

Господо, ви сте победили на нашем тендеру, и од сада сте већински власници *Нове мисли*. Честитам!

ЈОХАН: Хвала, Ник! То ти нећемо заборавити. Знао сам да си прави пријатељ.

НИК: Не, молим вас! Ваша понуда била је најбоља.

ВОЛФ: Ми захвални, господин Среданович!

НИК: *(Вуку, који, њакође, љружа руку)*

Шта је? Шта се ти подмећеш? Треба и теби да честитам?

ВУК: Не, чика Никодије... Мислио сам, само...

ЈОХАН: Немој тако, Ник! Вук ће бити директор. Је л' тако, Волфи?

ВОЛФ: Тако јесте, *Рапа*.

НИК: Е, па, ајде... Честитам и теби, директоре!

ВУК: Хвала! Нисам ја... Али, можда је добро и за фирму, без обзира на... Мислим, због неког континуитета, и...

НИК: Ајд', не тандрчи! ... Слушај, 'вамо! Овлашћен сам да, у име Агенције за приватизацију, парафирам, с вама, потребне папире и да припремим изјаву за јавност. А, на вама је да надаље бринете о тој институцији од националног значаја! Ми смо уверени да је та стара издавачка кућа – традиционално жариште духовности – са својим красним локалима у центру Београда, дошла у праве руке; и да ће то бити значајан подстицај процвату српске културе! То је то.

Мрак.

X
ПОВЕДИ МЕ У БЕЧ, ВОЛФИ!

Хоџелска соба као у шестој слици.

На великом кревету Волф и Вера: воде љубав. Зазвони телефон. Волф покушава да игнорише досадни звук, и да наступи са својом активномоћу. То траје извесно време, али – очигледно – не иде.

ВОЛФ: *Um Gottes willen!* Што они хоче, сад?!

ВЕРА: Дођи, Волфи! Дођи! Тако си добар...

Телефон, међушим, ојет звони.

ВОЛФ: Ја не могу то издржати!

ВЕРА: Па, јави се, онда, љубави!

ВОЛФ: Ти, драга, извиниш.

(Дигне слушалицу)

Ало, бре! ... Да! Волф Јоановиц, јесте... Ти, *Rara*, мене зовеш? ... Ја морам спремити себе... Ја знам, авион нече чекати... Ја себе паковати и сичи... Драги *Rara*, са-чекаш мало мене!

(Сјустити слушалицу, скаче из кревета)

Колико сати? Ја морам, Вера!

ВЕРА: *(Кокетно, из кревета)*

Сад, кад нам је најлепше!

ВОЛФ: Мени жао, ја морам! Авион... *Rara* на рецепција, веч!

Говорећи, почиње јанично да игражи одећу. Док се облачи, тврђа ствари у велику јућину торбу, која – ујола сјакована – лежи на јоду. Обући ће сомојске јанишалоне и кожну јакну.

ВЕРА: Волфи! Ти мене не волиш!

ВОЛФ: Како?

ВЕРА: Употребео си ме и одбацио, као...

ВОЛФ: Што говориш ти? Ја не бацио тебе!

ВЕРА: Била сам ти добра, само...

ВОЛФ: Ја вратим се, Вера. Овде много посла за мене. Нови бутики, парфеме, рубље фино, *fashion* и друге ствари... Ја тебе волим!

- ВЕРА: Ако ме волиш, поведи ме у Беч, Волфи!
- ВОЛФ: Вера, како ја могу...?
- ВЕРА: *(Ухвати ња за руку)*
Поведи ме, Волфи! Поведи ме, молим те!
- ВОЛФ: Вера, где памет теби?! Ја у Беч има жена, деца... Има породица... Како ти мислиш...?
- ВЕРА: А, где теби памет, Волфи?
- ВОЛФ: Како?
- ВЕРА: Буди ти срећан са својом породицом, Волфи. Мени само помози да ја у Бечу започнем пристојан живот. Ја сам графички дизајнер. Ти знаш да имам награду...
- ВОЛФ: Ја знам. Сајам у Франкфурт. Али, зашто? Твој муж сада директор од аустријска фирма у Београд... Ја долазим... Ми водити наша љубав овде.
- ВЕРА: Волфи, Волфи... мангупе! Мене си нашао да фарбаш!
- ВОЛФ: Фарбаш? Што значи то?
- ВЕРА: То значи да ћеш му, чим смириш Никодија, чим прође мало времена, дати ногу у дупе! Ето, шта значи! То сви знамо, осим њега, љубави!
(Пауза)
- ВОЛФ: Добро, моја драга, ја наћем тебе посао у Беч. Врачам се скоро.
- Љуби је, узима шорбу, креће ка вратиима.*
- ВЕРА: Потруди се, љубави! Ја овде више да живим не могу и нећу!

Мрак.

ЕПИЛОГ
ДИЈАЛЕКТИКА НА ДЕЛУ

Соба Јохана Јоановица у његовој кући у Бечу, која нам је позната из Пролога.

Улазе Јохан и Волф. Јохан њевушећи, а Волф вукући и своју и очеву џуџину џорбу.

- ЈОХАН: Ајде, Јано, кућу да продамо!
Да продамо, Јано душо, само да играмо...
Да попијемо по једну за срећан повратак, Волфи?
- ВОЛФ: Али, само једна! Мене Кристина чека. И деца чекају мене...
- ЈОХАН: *(Сиди)*
Добар је био шампањ у авиону!
- ВОЛФ: Ја не знам. Ти попио и мој шампањ, *Рапа*.
- ЈОХАН: Одличан је био!
- ВОЛФ: Видим ја.
- ЈОХАН: *(Скида сако, облачи кућни капут)*
Ипак је најбоље код куће... Је л' тако, Волфи?
- ВОЛФ: *(Нервозно)*
Тако јесте, *Рапа*.
- ЈОХАН: Фабрика делова за тракторе и *Нова мисао*... Леп је то резултат овог малог путовања...
- ВОЛФ: Ја задовољан. Само, *Нова мисао* урадити треба...
- ЈОХАН: Да ли ти знаш шта је то дијалектика, Волфи?
- ВОЛФ: Уф! Каква, сад, дијалектика, *Рапа*?!
- ЈОХАН: Што више Србија пропада, све више постаје обећана земља. Дијалектика на делу! Ха, ха, ха!
- ВОЛФ: Ти циник! Тако није лепо. Србија храни тебе, а још даје тебе и успомена. Зар то мало?
- ЈОХАН: Није мало. Али, Србија то нама дугује! Јован Вучина није могао да понесе имање својих предака. Понео је само сабљу и своју јуначку десницу!
- ВОЛФ: Опет, Вучина, па Вучина! Доста је то било!

- ЈОХАН: Према томе, Србија нама само отплаћује предачке дугове... Живели!
(Пауза)
Србија... Знаш, сине, памтим прекрасне српске реке... Док сам радио тамо, као шпијун... Реке, познате некада као симболи лепоте... А сада, те реке се ваљају као пловеће депоније, које наплављују ливаде и оранице најлон кесама, аутомобилским гумама, пластичним гајбама, боцама, крпама, лешевима, свакојаком гњилежи и трулежи, што се, с временом, претвара у смрдљиву кашу, из које се тек повремено назре нека препознатљива форма... Србија...
- ВОЛФ: Уф! Зашто ти причаш то гадно?!
- ЈОХАН: Апокалипса, сине... Добро, добро, нећемо о томе. Ви млади сте осетљиви. Да се вратимо ми на наш посао!
- ВОЛФ: Вратимо се, *Papa!*
- ЈОХАН: Видиш, да није било старог оца и старог друга, Ника – ко зна како би се све завршило. Признај, Волфи!
- ВОЛФ: Ја признајем.
- ЈОХАН: Сада си га мало боље упознао. И, како ти се свиђа мој друг, Ник?
- ВОЛФ: Свица он мене. Мало *Rüpel*, али добро за пос'о. Ја кречем сада! Извиниш, породица... Ти одмориш себе.
- ЈОХАН: Ето, и стари отац ти нешто вреди... Нисам ја уморан, сине... Одлично се осећам! Само, питам се – чему све то...?
- ВОЛФ: Немој, *Papa!* Сутра посао чека нас. *Fashion*, парфеми... И друге ствари.
- ЈОХАН: И, мислиш да нам треба један добар графички дизајнер?
(Пауза)
- ВОЛФ: Да... Ја мислим. Како ти знаш, *Papa?*
- ЈОХАН: Зар то није очигледно?
(Пауза)
- ВОЛФ: Изгледа, јесте.
- ЈОХАН: И, на крају, има још нешто.
- ВОЛФ: На крају? Шта има још?

ЈОХАН: Ниси ми рекао, Волфи, како си прошао са становима. Кријеш од оца?

ВОЛФ: Не... Ја прошао... тако, сасвим.

ЈОХАН: *(Пије, мрмља)*
Ајде, Јано, кућу да продамо...

ВОЛФ: *(Узима њорбу)*
Ја сада морам. Кристина... Ти знаш...
(Креће ка излазу)

ЈОХАН: Хајде, хајде! Ипак, пре него што одеш, дао бих ти један савет. Други пут, без егзекуција, Волфи! Нарочито, својеручних. Није добро за бизнис. Поздрави Кристину и децу!
(Дигне чашу)

МРАК

КРАЈ